

Kršnúv zpravodaj

Časopis Kršnova dvora pro přátele a oddané Kršny (dvojčíslo) XII/1995 - II/1996 ročník VI

Šrí Čaitanja Maháprabhu se narodil v Májápuru v městě Nadia krátce po západu slunce v 23. phálguně, 1407. šakábdě, což odpovídá 18. únoru 1486 křesťanské éry. V okamžiku Jeho narození došlo k zatmění měsíce a lidé se koupali v řece Bhágíratí a hlasitě volali Hariból, jak bylo při takových příležitostech zvykem. Srdečně zveme všechny oddané a přátele Kršnova dvora na oslavy příchodu Šrí Čaitanji Maháprabhua - Gaura Purnima festival - který proběhne 5. března 1996.

**Co to znamená,
když řekneme, že
všechno je Bůh?**

**Ladakh: chamtivost
ve spokojené zemi.
O zemi, která se
změnila.....**

**Seminář z Bhakti-
védantova institutu
od Sadapúty dáse**

Vážení čtenáři,

děkujeme Vám a všem našim příznivcům a přátelům za pěkné dary v uplynulém kalendářním roce, které nám pomohly uskutečnit mnoho projektů a vydávat Kršňův zpravodaj.

Od roku 96 bude Kršňův zpravodaj vycházet ve formátu A4. Chtěli bychom zlepšit jeho grafickou kvalitu a zpřístupnit zpravodaj více čtenářům. Očekáváme Vaše náměty a doporučení na zlepšení Kršnova zpravodaje, všechny Vaše připomínky budou brány v potaz.

Další příjemnou zprávou je jistě založení Klubu přátel Kršnova dvora. Klub přátel Kršnova dvora združuje všechny, kteří chtějí aktivně spolupracovat s farmou Kršňův dvůr. V rámci klubu budou oddaní z Kršnova dvora navštěvovat a pořádat programy u všech, kteří budou mít zájem o setkání s oddanými, členové klubu budou zváni na semináře, festivaly pořádané na Kršnově dvoře. Základní členství v Klubu vzniká předplacením Kršnova zpravodaje (108,-Kč na rok). Bližší informace o činnosti klubu se dozvíte v dalších číslech Kršnova zpravodaje.

Váš služebník
Mandala-kara dás

Děkujeme Vám za příspěvky podporující vydávání Kršnova zpravodaje, chod zásilkové služby a kázání prostřednictvím korespondence.

Veronice J. (Zlín), Davidovi M. (Náchod) a Kateřině U. (Háj u Duchcova) za obálky, lepicí pásky a další papírenské potřeby.

Děkujeme za příspěvky finanční i ve formě známek, které jsme dostali od Pavla V. z Ostravy (50,-DM), Petra B. z Rožnova (1472,-Kč), Pavla S. z Hradce Králové (1296,-Kč), Karla J. ze Sebranic (780,-Kč), Karla O. z Velké Hleďsebe (620,-Kč), Petra P. z Havlíčkova Brodu (540,-Kč), MUDr. Emílie Š. z Opavy (500,-Kč), ing. Petra V. z Nového Města nad Metují (555,-Kč) a od dalších.

Vaše dopisy...

Kršňův zpravodaj

Také zpravodaj mi došel v pořádku, velice se mi líbil, hlavně článek o teorii a praxi ochrany krav. Milé bylo zavedení rubriky Vaše dopisy nás těší, doufám, že nastalo, neboť je milé tyto krásné dopisy číst a slyšet chválu o Vás.

Kršňův zpravodaj je opravdu časopis nad časopisy. V čísle V/3, červen - červenec mne velice zaujal článek: Nedostatky našich smyslů Paramanayaka dás. Tento článek je opravdu skvělý. Velice mi pomohl v přípravě referátu, který jsem měla za úkol během prázdnin připravit.

Zásilková služba

Děkuji za okamžitě vyřízenou reklamací. Obdržel jsem bez vady novou knihu Bhagavad-gítu, taková, jaká je a přibálil jste i balíček jasmínových aromatických tyčinek. Byl jsem mile překvapen a potěšen. Posílám Vám pro Vaše potřeby 100,-Kč.

Nevycházím ze zmatenosti, že se mně ke konci života dostává tolik lásky od

člověka, kterého jsem nikdy neviděl a za kterého mi nezbyvá, než abych se modlil o jeho blaženost k Nejvyššímu Pánu.

Srdečně Tě pozdravuji opožděně děkuji za balík, který jsem v létě dostala. Udělala jsem radost všem svým blízkým nějakou drobností, zvláště pak vnoučatům, která mi zmlsala všechn prasádam, takže mi zbyl jen odrobinek na ochutnání. Zapálili jsme z každého druhu nových tyčinek Brij Leela, pustili si kazetu Melows Kršňův dvůr a bylo nám moc fajn. Díky.

Jsem vždy velice potěšena, když se mi dostane milosti a obdržím dopis nebo zpravodaj (nebo cokoli) od oddaných. Je to takové malé setkání s Bohem nebo přiblížení či dotek Boha.

Kázání vězňům

Znovu musím zopakovat, že si již své bytí v tomto hmotném světě bez duchovní literatury, jenž je tady pro vysvobození z našeho hmotného podmínění, představit nedovedu. Spolu s tím stále více toužím po oddané službě Kršnovi mezi Vámi, čistými

oddanými. Dokud zde však musím být, byl bych rád sloužil třeba i tím, že budu podle svých možností předávat poznání rozšiřováním duchovní literatury. Podařilo se mi předat možnost k záchraně z tohoto strastiplného světa dvěma lidem, kteří do té doby neměli o Kršnovi a knihách Šríly Prabhupády ani ponětí. Myslím, že v prostředí, ve kterém se nacházím, je tato služba zvláště žádoucí již právě pro dvojí uvěznění podmíněných duší.

V Kršnově zpravodaji, za který děkuji, se mi líbila zmínka o vězni kotelníkovi, co našel knihu Vědecké poznání duše a uchránil ji od zpopelnění. Její četba ho naplňuje. Je to krásné. Znam ten pocit. Haré Kršna!

Já prostě začínám hledat smysl života naprosto jinde než v pozemských požitcích, vášních, materialismu. Pomoz mi na této cestě! Cítím obrovskou marnost nad marností při jakémkoliv si počínání směrem k hmotným výtěžkům a zábavám, jenž pomínou a stávají se hnusnými. Chtěl bych, naprosto chci upřímně a seriózně kráčet směrem k duchovnu. Selskou řečí, leze mi na nervy svět, ve kterém žiji.

Mārkine Bhāgavata-dharma

Můj milý Kršno, jsi tak laskavý k této zbytečné duši, ale nevím, proč jsi mne sem přivedl.
Nyní se mnou můžeš udělat, cokoliv se Ti zlíbí.

Myslím si, že pro mě máš nějakou službu, proč bys mne jinak zavedl do tak hrozného místa?

Většina lidí je zde pod vlivem nevědomosti a vášně.
Jsou pohrouženi do materialistického způsobu života a myslí si, že jsou velice šťastní a spokojení,
a proto nemají zájem o Tvůj transcendentální vzkaz. Nevím, jak se jim podaří mu porozumět.

Ale vím, že díky Tvé bezpříčinné milosti dokážeš udělat nemožné, protože jsi nejlepší kouzelník.

Jak se jim podaří pochopit nálady oddané služby?
Ó Pane, pouze se modlím o Tvou milost, abych byl schopen je přesvědčit o Tvém vzkazu.

Tvou vůlí se všechny živé bytosti dostaly pod vliv iluzorní energie a budeš-li si to přát,
mohou být také Tvou milostí ze zajetí iluze osvobozeni

Přeji si, abys je vysvobodil. Budeš-li si přát jejich vysvobození, jen potom porozumí Tvému vzkazu...

Co mám dělat, aby porozuměli poselství Pána Kršny?
Jsem nešťastník, bez dobrých vlastností a nejpokleslejší ze všech.
Proto prosím o Tvé požehnání, abych je mohl přesvědčit, neboť sám to nedokážu.

Ó Pane, z nějakého důvodu jsi mne sem přivedl, abych o Tobě mluvil.
Nyní závisí na Tobě, můj Pane, zdali uspěji nebo ne.

Ó duchovní mistře všech světů! Budu pouze opakovat Tvé poselství.
Jestliže chceš, zařídíš, aby má slova byla účinná.

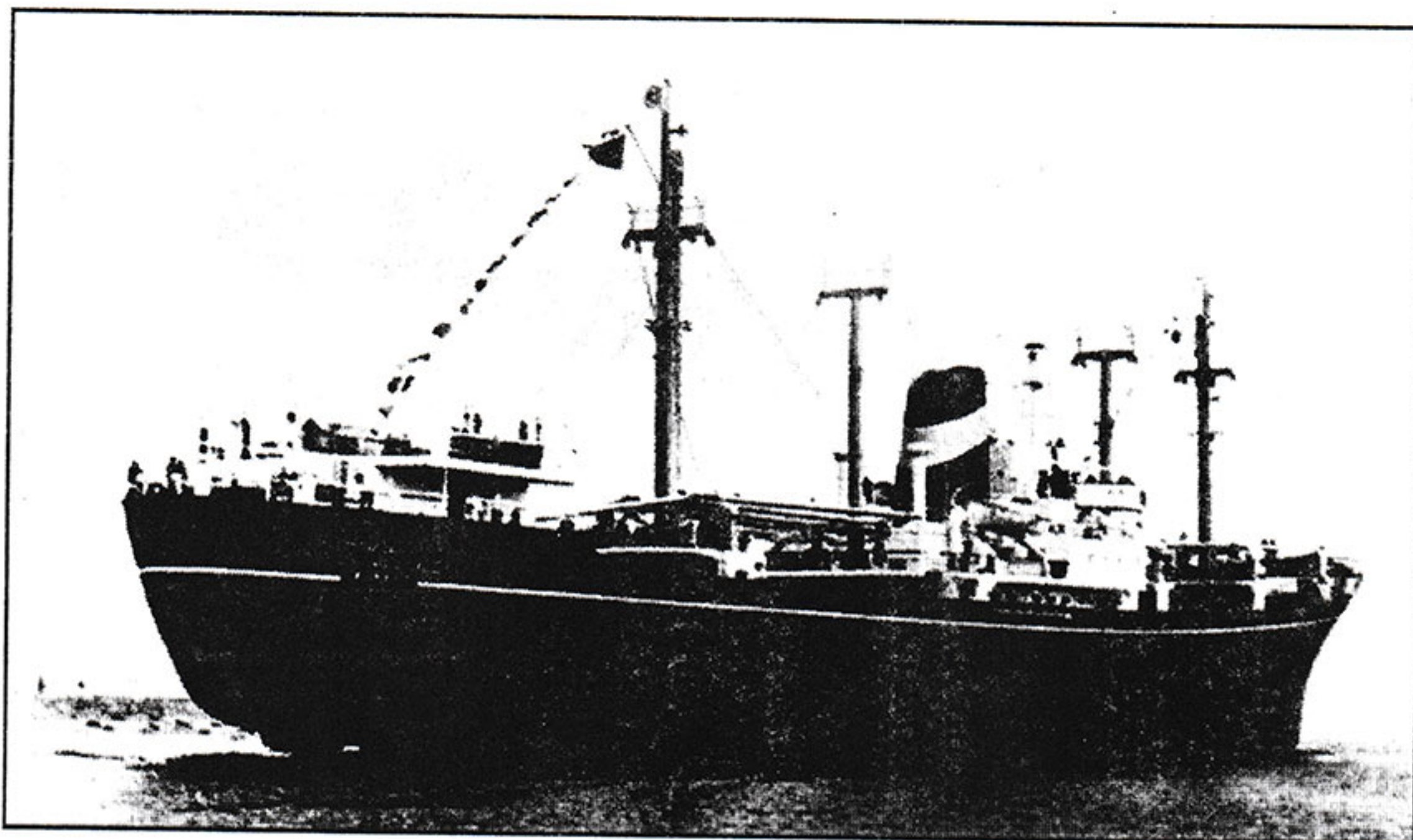
Pouze díky Tvé bezpříčinné milosti bude má řeč čistá.
Jsem si jist, že když tento transcendentální vzkaz pronikne k jejich srdcím,
ucítí radost a vysvobodí se ze všech nepříjemných životních situací.

Ó Pane, jsem jako loutka v Tvých rukách. Jestliže jsi mě sem přivedl,
abych tancoval, učiň potom, abych tancoval, ó Pane, nech mě tancovat podle Tvé vůle.

Nejsem oddaný a nejsem ani moudrý, ale pevně věřím ve Tvoje svatá jména.
Dostal jsem titul Bhaktivédanta a nyní, jestliže chceš, můžeš ukázat, jaký je smysl slova Bhaktivédanta.

Nešťastný, bezvýznamný žebrák
A. Č. Bhaktivédanta Swami

Na palubě lodi Džaladuta, Boston, Massachusetts, USA, 18. září 1965

Když Džaladuta po třiceti sedmi dnech dorazila do newyorského přístavu, Bhaktivédanta Swami byl úplně sám. Přijel do Ameriky, aniž by kohokoliv znal, bez jakékoliv zjevné podpory a jen se skrovným majetkem, který si přivezl na lodi. V básni psané v bengálštině, kterou složil ihned po příjezdu, vyjádřil Bhaktivédanta Swami svou pokornou víru v Pána Šrí Kršnu a v přímý pokyn svého duchovního mistra, který po něm chtěl, aby rozšířil učení o vědomí Kršny po celém anglicky mluvícím světě.

JEDNOTA A ODLIŠNOST

Co to znamená, když řekneme, že všechno je Bůh?

A. Č. Bhakti-
védanta Swami
Prabhupáda
Zakladatel-áčárja
Mezinárodní
společnosti pro
vědomí Kršny
(Májápur, Indie,
25. března 1975)

*vande gurūn īśa-bhaktān
īśam īśavatārakān
tat-prakāśāṁś ca tac-chaktiḥ
kṛṣṇa-caitanya-saṁjñakam*

„Hluboce se klaním duchovním učitelům, oddaným Pána, Pánovým inkarnacím, Jeho úplným částem, Jeho energiím a původnímu Pánu Samotnému, Šrí Kršnovi Čaitanjovi.“

(Šrí Čaitanja-čaritamṛta, Ādi 1.1)

Pán Čaitanja je Kršna Samotný. To napsal Sarvabhauma Bhattáčárja, který složil sto veršů oslavujících Pána Čaitanju. Ale protože Čaitanja Maháprabhu hrál roli oddaného, zahodil je a řekl: „Ó, to není pro Mě.“ Taková byla skromnost Čaitanji Maháprabhua.

Ale oddaní vědí, že Šrí Čaitanja Maháprabhu je Kršna Samotný: *mahāprabhu śrī-caitanya, rādhā-kṛṣṇa nahe anya*. „Šrí Čaitanja Maháprabhu není nikdo jiný než spojení Rádhy a Kršny.“ Původní Kršna se rozdělil na dvě části - Rádhu a Kršnu - a potom se opět spojil. Toto spojení je Šrí Čaitanja Maháprabhu.

Konečná *siddhānta* (závěr) Gósvámích je, že Kršna je jeden a neexistuje nikdo, kdo by s Ním mohl soupeřit. Bůh je jeden: *ekam brahma dvitīyam nāsti*.

Nemůže existovat více Bohů.

Když si chce Bůh, Kršna, užívat, expanduje Svoji energii blaženosti. Tato energie se nazývá Rádharání. *Śāstra* (písmo) prohlašuje: *śakti-śaktimatayor abhedaḥ*: „Mezi energií a energetickým zdrojem neexistuje rozdíl.“ *Śakti* znamená „energie“ a *śaktimat* znamená „ten, kdo ovládá energii“. Rádhá a Kršna jsou tedy na stejné úrovni. Neexistuje mezi Nimi žádný rozdíl.

Názorným příkladem je Slunce. Slunce je zdroj a sluneční paprsky jsou energie. Teplo je přítomno na Slunci i ve slunečních paprscích. Světlo existuje na Slunci a také ve slunečních paprscích. Co se týče světla a tepla, Slunce a sluneční paprsky jsou kvalitativně totožné. Ale teplota Slunce a slunečních paprsků se liší. Je zde kvantitativní rozdíl.

To je základní princip filozofie Pána Čaitanji: *acintya-bhedābheda*. *Acintya* znamená „nepochopitelná“, *bheda* „odlišnost“ a *abheda* „totožnost.“ Tím je popsáno vše: existuje

jeden Bůh, ale expandoval se mnoha různými způsoby (*eko bahu syām*). Tyto expanze jsou s Ním totožné, ale zároveň se od Něho liší. Filozofie *acintya-bhedābheda* je popsána zde, v prvním verši Čaitanja-čaritamṛty. Kršna Čaitanja Maháprabhu se expandoval jako *gurūn*, duchovní učitelé. Duchovní učitel je přímo Šrí Čaitanja Maháprabhu.

Sākṣād-dharitvena samasta-śāstrair uktaḥ: „Ve všech śāstrách je duchovní učitel přijímán jako Kršna.“ Proto, když nabízíte svoji oddanost a úctu guruovi, nabízíte ji

Kršnovi. Guru si nemyslí, že je Kršna, ale přijímá oddanou službu od svých žáků a nabízí ji Kršnovi. To je správný postup. Ke Kršnovi nemůžeme přistoupit přímo, ale jedine prostřednictvím guru. *Tasmād gurum prapadyeta jijñāsuḥ śreya uttamam*. Pokyn śāster zní vyhledat guru, který může přijmout službu od žáka a předat ji Nejvyšší Osobě. Proto vše nejprve nabízíme guruovi - *vande gurūn*.

Povinností guru je šířit poselství Nejvyššího Pána. V Bhagavad-gítě (18.66) Kršna říká: *sarva-dharmān parityajya mām ekam śaraṇam vraja*: „Vzdej se všech hmotných činností a jednoduše se Mi odevzdej.“ V hmotném světě jsme si vytvořili mnoho takzvaných povinností. To je naše nemoc. Sociologie, komunismus, nacionalismus, internacionalismus, tento „ismus“, tamten „ismus“- vytvořili jsme si mnoho povinností. Ale všechny jsou hmotné. Proto Kršna ze Svě bezpříčinné milosti sestoupil, aby nás učil naší skutečné povinnosti.

Lidský život má jen jediný účel: *athāto brahma-jijñāsā* - dotazovat se na Absolutní Pravdu. Místo toho si ale lidé vytvořili množství „ismů.“ To je jejich neštěstí.

V této lidské podobě nám příroda dává příležitost dotazovat se na Absolutní Pravdu. Máme inteligenci se tímto způsobem dotazovat, zatímco kočky a psi ne. Stromy, rostliny, vodní živočichové, zvířata, šelmy, necivilizovaní lidé - ze všech 8 400 000 životních druhů se na Absolutní Pravdu dokážou dotazovat pouze civilizovaní lidé. Je to tedy vzácná příležitost.

Protože jsme nedílné části Boha, přirozeně máme v nepatrném množství vlastnosti Boha. To je přirozené. Ale vlivem našeho styku s hmotou jsou nyní zastřeny různými označeními. V tom spočívá naše hmotná nemoc.

Když je kus zlata obalen hlinou, vlastnosti zlata neprojevuje. Stejně je to s námi: jsme pokryti hmotnými označeními, a proto neprojevujeme božské vlastnosti. Jsme vlastně malí Kršnové, velmi malí. Protože jsme nedílné části Kršny, jsme kvalitativně stejní jako On. Ale nyní jsou tyto božské vlastnosti zakryté a toto pokrytí se označuje různými jmény: socialismus, komunismus atd. „Jsem Ind.“ „Jsem Američan.“ „Jsem Hinduista.“ „Jsem muslim.“ „Jsem běloch.“ „Jsem černochoch.“ Všechna tato označení zakrývají naše skutečné postavení služebníků Kršny. Povinností gurua je tato označení, tyto nečistoty odstranit.

Proto nejprve vzdáváme úctu duchovnímu učiteli, protože je zástupcem Kršny. Kršna říká: „Vzdej se všech těchto označení, dharem, a odevzdej se Mě. To je tvoje skutečná dharmá.“ Kršna nás však nenutí. Náš problém však je, že ani na Kršnovu žádost se nechceme těchto označení vzdát.

Kršna řekl: „Odevzdej se Mi“, ale kromě Pánduovců a několika dalších oddaných nevzal prakticky nikdo Jeho příkaz vážně. To bylo před pěti tisíci lety - a co teprve říci o dnešku? Nyní mnoho učenců přednáší Bhagavad-gítu, ale bez důrazu na Kršnu. To je jejich cílem. Tito démoni učí Bhagavad-gítu bez Kršny! Nikdo neříká, co Kršna chce: *sarva-dharmān parityajya mām ekaṁ śaraṇam vraja*. Kršna chce, aby se Mu každý odevzdal, ale tito takzvaní učenci vykládají Jeho slova nejrůznějšími mylnými způsoby a pošetile odvracejí pozornost lidí.

Mnoho z vás pochází ze západních zemí. Přinejmenším za posledních dvě stě let si Bhagavad-gíta získala popularitu v Evropě a Americe, alespoň mezi učenci, teosofy a teology. Kršnovi však nikdo nerozumí. To je ten problém. Ale za posledních, pět nebo deset let se pro vás stalo pochopení Kršny velmi snadným, protože jsme Ho představili takového, jaký je. Nefalšovaného Kršnu. Předtím bylo všechno, co bylo Kršnovi uvedeno, zfalšováno. Proto to nemělo žádný účinek.

Když budete toto hnutí šířit tím, že budete představovat Kršnu takového, jaký ve skutečnosti je, bude dále pokračovat. Ale jakmile Ho zfalšujete, bude s hnutím konec. Nebude

Protože jsme nedílné části Boha, přirozeně máme v nepatrném množství vlastnosti Boha. To je přirozené. Ale vlivem našeho styku s hmotou jsou nyní zastřeny různými označeními. V tom spočívá naše hmotná nemoc.

zde žádný účinek. Můžete být velmi dobrými učenci, politiky nebo kýmkoliv jiným, ale nepochopíte, kdo Kršna je. Kršna říká v Bhagavad-gítě (7.25): *nāhaṁ prakāśaḥ sarvasya yoga-māyā-samāvṛtaḥ*: „Nezjevují se každému; před mnohými Mne zahaluje Má iluzorní energie.“ Jinými slovy, když Kršnu znečistíte, nikdy se vám nezjeví. Milostí Kršny jste přijali útočiště u Jeho lotosových nohou. Potkalo vás velké štěstí. Proto Kršnu nefalšujte. O to vás prosím. Snažte se porozumět Kršnovi takovému, jaký je.

Kršna Samotný se zjevil jako Šrí Kršna Čaitanja Maháprabhu, aby nám pomohl porozumět a přiblížit se Mu. Jeho život a učení jsou popsány v Čaitanja-čaritamṛtě. Čaitanja znamená „duchovní, živý.“ Protože Čaitanja Maháprabhu je Samotný Kršna, znamená to, že Kršna je nejvyšší živá síla.

Odmítáme takzvanou vědeckou

teorii, že život pochází z chemikálií. Ne. Zaměstnali jsme naše studenty-vědce dokazováním toho, že život nepochází z hmoty, ale z Nejvyšší Duše, Kršny. Jeden náš student již napsal malou knížku *Vědecký základ vědomí Kršny* a brzy vydáme další. Jak se jmenuje?

Oddaný : *Život pochází ze života .*

Šríla Prabhupáda : Ano. Život pochází ze života. To je skutečnost. Moderní takzvané vědecké teorie, že život pochází z hmoty, jsou všechno hlouposti.

Všichni máme zkušenosti s živou silou a mrtvou hmotou. Kršna vysvětluje živou sílu v Bhagavad-gítě (2.20): *na hanyate hanyamāne śarīre*: „Živá síla nezaniká se zánikem těla.“ Když jsme naživu, naše tělo se pohybuje a můžeme cítit přítomnost živé síly. A když vidíme nehybné mrtvé tělo, měli bychom se zeptat: „Proč se toto tělo předtím pohybovalo a nyní se nehýbe?“ Když budeme tyto rozdílné stavy studovat, budeme schopni pochopit živou sílu. Není to příliš obtížné. Jednoduše pochopme: „Živá síla nyní opustila tělo a to se proto již nepohybuje. Je to jenom mrtvá hmota.“ Čaitanja-čaritamṛta pojednává o živé síle, ne o mrtvé hmotě. To bychom měli mít stále na paměti.

Pokračování v příštím čísle Kršnova zpravodaje.

Tento rok je pro všechny členy našeho hnutí velmi významný, neboť oslavíme 100. výročí narození Jeho Božské Milosti A. Č. Bhaktivédanty Swamiho Prabhupády.

Děkujeme všem, kteří se zapojují do těchto oslav svými příspěvky:

Petr B. z Rožnova (9033,-Kč) a dále Jiří M. z Hronova a Milena Š. z Prahy (oba shodně 1200,-Kč), Ateso a. s. (720,-Kč), Jiří O. z Hrádku u Rokycan (900,-Kč) a další.

ORIGINS MAGAZINE

(SEMINÁŘ Z BHAKTIVÉDANTOVA INSTITUTU)
SADAPŮTA DÁS

U vzniku Bhaktivédantova institutu (BI) stál A. Č. Bhaktivédanta Swami Prabhupáda, zakladatel-áčárja Mezinárodní společnosti pro vědomí Kršny (ISKCON), který přinesl vaišnavskou filozofii na Západ a zpřístupnil ji celému světu ve svých knihách. Tyto knihy odhalují úžasnou pokladnici poznání, kterou představují **védská písma**, nejobsáhlejší a nejpodrobnější zjevená písma na Zemi.

Šríla Prabhupáda věděl, že problémy současného světa zmítaného všeobecnou krizí může vyřešit pouze duchovní poznání, dokonale předložené ve védských písmech.

Chtěl proto, aby v rámci ISKCONu vznikl vědecký institut, který by se zabýval studiem védských písem a předkládal své poznatky světové veřejnosti. Aby k tomu mohlo dojít, je třeba připravit podmínky.

Cílem vědců v Bhaktivédantově institutu je oponovat materialistickým vědcům, odhalit je jako spekulanty a vyvrátit široce propagovaný materialisticko-ateistický světový názor (především to, že život pochází z hmoty) **moderními vědeckými metodami**.

Lidé v současné době nejenže nepřijímají autoritu zjevných písem (šáster), ale naopak nekriticky věří všemu, co jim věda předloží k věření. Je tedy třeba je přesvědčit o tom, že písma hovoří pravdu.

Naše základní argumenty zní, že **život není hmotný a Bůh existuje**.

Řád v člověku, v přírodě a vesmíru musí pocházet od vyšší inteligence. Abychom se dozvěděli pravdu, je třeba se obrátit na tuto inteligenci, Boha. V hmotné vědě vždy nalezneme velké množství důkazů pro nějaké tvrzení a stejně velké množství proti němu - tímto způsobem se nikdy nedobereme konce. Proto potřebujeme skutečné poznání. Skutečné poznání vede k odevzdání se Bohu, Kršnovi: využití všeho ve službě Jemu. Vzdělání je třeba využít k poražení ateistických teorií. Nevyužít je znamená s nimi souhlasit.

Naším cílem je dokázat, že vesmír má svého Tvůrce, že tělo není pouhý shluk hmotných prvků, že vědomí je nehmotné, že existuje duše a předložit základní myšlenky Bhagavad-gíty moderním jazykem.

Současná věda

Základem všech moderních vědeckých teorií je matematické modelování. Fyzika byla první vědou, která se vyvinula na základě matematiky. Tento trend začal v době Galileiho a Newton jej rozvinul ve velkém měřítku (tzv. newtonovská mechanika). Za jeho éry také vznikl **materialistický světový názor**.

Po Newtonovi se **matematika** stala základním, výchozím bodem vědeckého myšlení, jež požaduje, aby bylo vše vysvětleno na jejím základě. V biologii je to však velmi obtížné, protože se v ní pracuje s velmi složitými systémy. **Biologie** tedy měla dlouho jen popisný charakter. Potom ale vyvstala snaha ji více „zmatematizovat“ - na základě představy, že za vším je mechanický systém, který lze vysvětlit Newtonovými zákony.

Dnes například existuje odvětví fyziky zvané chronomechanika, které tvrdí, že dokáže všechno vysvětlit v rámci svých pojmů. To se nazývá **redukcionismus**, teorie, že všechno lze vysvětlit na základě matematiky, fyziky a chemie. Hlavními příklady redukcionismu jsou **Darwinova vývojová teorie a teorie Velkého třesku**. Co se týče této zcela matematické teorie, chceme poukázat na některá její omezení. Je založena na Einsteinově obecné teorii relativity a na kvantové teorii. Existuje však jen jedna realita a proto je třeba jediné teorie, dokonale sjednocené. Obecná teorie relativity a kvantová teorie jsou však neslučitelné, jsou v přímém rozporu. Teorie Velkého třesku tedy ještě neexistuje; existuje pouze naděje na její budoucí existenci.

Vědci tvrdí: „Udělali jsme velký pokrok a brzy dosáhneme konečného poznání. Vlastně jsme ho již dosáhli, ale časem bude ještě, konečnější; není zde žádná hranice, vědecké poznání se neustále expanduje...“ Einstein mimochodem kvantovou teorii nikdy nepřijal. Tezi o náhlých a náhodných změnách stavu (kvantových skocích) komentoval slovy: „Bůh nehraje v kostky.“

Védské pojetí vesmíru

Vesmír je stvořen Bohem. Země je středem relativně malé oblasti a různé planety jako Slunce, Měsíc atd. kolem ní obíhají. V určité vzdálenosti začíná vrstva sedmi obalů, která

vesmír pokrývá. Takových vesmírů je v Oceánu příčin nekonečné množství.

V oblasti Středomoří, ve starověkých civilizacích Řeků, Římanů a dalších, existovalo téměř stejné pojetí (až na nekonečné vesmíry v Oceánu příčin). V pátém zpěvu Šrímad Bhágavatamu je popis vesmíru s mnoha jedinečnými rysy, jako je například vesmírná hora Méru (Suméru). Představy o této hoře existovaly ve velmi starých dobách v různých částech světa. Řekové ji například nazývali Olymp a umístili ji do Řecka, kde žili (a kde tedy muselo být vše). Popis Olympu se velmi shoduje s horou Méru: na vrcholku Olympu žijí bozi (Zeus atd.), na hoře Méru žijí různí polobozi. Stejnou představu mají Skandinávci. Existuje mapa vesmíru starých Norů, Vikingů. Zobrazuje centrální ostrov s mořem okolo, v jehož středu stojí velká hora. Na jejím vrcholku je Asgard, příbytek bohů - Thora aj. Toto pojetí vesmíru lze vystopovat v různých kulturách po celém světě.

Jiné starověké pojetí tvrdí, že Země je kulatá a planety kolem ní obíhají po různých oběžných drahách. Nachází se ve spise Súrya-siddhánta, s podrobnými matematickými vzorci pro výpočet okamžitých poloh planet (což zajímá hlavně astrologie). Vztah mezi těmito dvěma pojetími je předmětem diskuse.

Naše snaha dokázat pravost védského pojetí znamená zvrácení celé historie vědy za posledních tři sta let. Podobá se návratu zpět do středověku. Lidé si budou myslet, že se jedná o nanejvýš nevědomé, zpátečnické a zcela zbytečné zavržení celého vědeckého pokroku, o návrat do doby, kdy lidé věřili, že planetami pohybují andělé (posledním učencem s tímto názorem byl Kepler). Je to ale názor Véd. Obvykle se o těchto věcech příliš nehovoří, ale chceme-li pro filozofii vědomí Kršny vybudovat pevnou pozici, je to nutné. Zatím máme několik bodů, ale na to, abychom se mohli pustit do sporu s vědci, potřebujeme mnohem pevnější základnu.

Kritizujeme například **teorii Velkého třesku**, k němuž došlo údajně před 16-20 miliardami let. Tato teorie zahrnuje pozorování velmi vzdálených objektů - kvasarů aj. (prý kolem 10 miliard světelných let). Tvrdíme, že takové vzdálenosti jsou spekulace. Další otázka může znít, zda i hvězdy jsou skutečně tak vzdálené. Nebo heliocentrická teorie. A lze jít ještě dál, k hoře Méru atd.

Každým krokem tímto směrem se naše tvrzení stává z pohledu veřejnosti stále fantastičtější. Je proto nutná mnohem pevnější prezentace. Není to však beznadějně. Diskutujeme zde (v časopise Origins) **kvantovou teorii**, která mj. tvrdí, že existují četné, pro nás neviditelné, paralelní vesmíry s různými minulostmi. Někteří vědci to v rámci kvantové teorie opravdu navrhuje. Mluví o celých světech, které s námi koexistují, ale pro nás zůstávají neviditelné. S tím se pojí také myšlenka chybějící hmoty ve vesmíru: naše Galaxie představuje jen zlomek hmoty vesmíru. Obrovskou část této hmoty (asi 99 procent) však nejsme schopni vidět a zjistit žádným způsobem. V této souvislosti se uvažuje o neviditelné hmotě organizované v podobě planet, živých bytostí atd. Védská písma tuto skutečnost velmi podrobně popisují. Nemůžeme sice vidět horu Méru, Oceán mléka atd. a neznáme ani směr, kterým se dívat, ale tyto objekty existují, přestože je našimi smysly nemůžeme vnímat. V tomto případě tedy s empirickými metodami nevystačíme. Pomocí sestupného procesu,

Naše snaha dokázat pravost védského pojetí znamená zvrácení celé historie vědy za posledních tři sta let.

který je pro filozofii vědomí Kršny typický, se však s těmito skutečnostmi seznámit lze. Dále je možné zkoumat různé empirické záležitosti, které nezapadají do současných vědeckých teorií. Je jich mnoho.

Pojetí Boha

Podle moderních představ Bůh pouze udržuje hmotu, vesmír, a vše ve vesmíru se odehrává podle přírodních zákonů stvořených Bohem. To ve skutečnosti znamená potlačení náboženství přírodními zákony. Bůh prý nemůže odpovídat na modlitby, neboť by tak zasahoval do přírodních zákonů. Člověk prý navíc nemá s Bohem nic společného, protože je pouhým seskupením atomů. To je **deismus** (Bůh je pouze stvořitelem vesmíru).

Podle Véd jsou zákony hmoty vytvořené Kršnou spíše vyjádřením stavu, kde může docházet k různým jevům. Liší se tedy od fyzikálních zákonů, kdy vše plyne nenáhodně od příčiny k důsledku: Kršna do nich může libovolně zasahovat. Vesmíry existují v Kršnovi a Kršna je zároveň přítomen v každém vesmíru, v každém atomu. To je skutečná všudypřítomnost. Brahma-sanhita (verš 35) říká, že každý bod je spojený se všemi ostatními body prostřednictvím Kršny. Jedná se o **prostor s nekonečným počtem rozměrů**.

Předpokládejme, že se můžeme natolik zmenšit, abychom mohli vstoupit do Kršny v atomu a dostat se tak do kteréhokoliv vesmíru. Něco podobného je popsáno v desátém (matka Jašódá vidí nekonečné vesmíry v Kršnových ústech) a dvanáctém (zážitek Márkandéji Ršiho) zpěvu Šrímad Bhágavatamu. Kršnu tedy nelze považovat za součást tří- nebo čtyřrozměrného prostoru, neboť tyto případy se tomu vymykají.

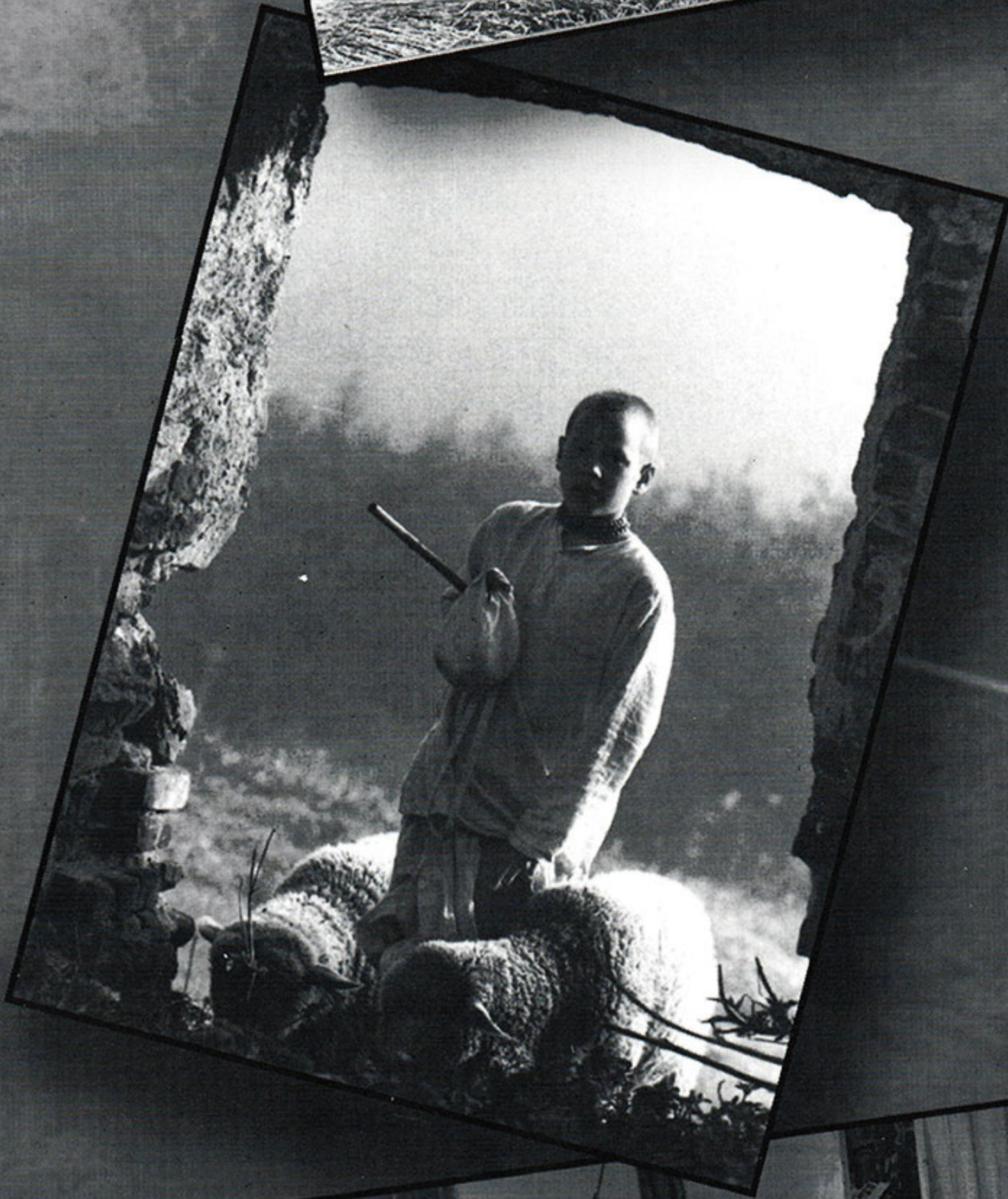
Kršna má, na rozdíl od obyčejných živých bytostí, neomezenou smyslovou kapacitu - může být v každém bodu. Je všude zároveň a nelze ho proto dělit na části. Je nepředstavitelný. Prostor se projevuje z Kršny, tvoří jej nekonečné množství rozměrů a pro různé živé bytosti je rozdělen podle kapacity jejich smyslů. Člověk je omezen na třírozměrný prostor, ale vyšší bytosti ne. Proto se mohou polobozi, jogíni atd. z našeho hlediska zjevovat a mizet. Z jejich hlediska jde o cestování. Jogín například vstoupí do řeky Gangy v Hardwaru a vynoří se v Alláhábadu, aby se zúčastnil festivalu Kumbhamele. Neplave pod vodou se zadržným dechem - pro něho jsou jednotlivá místa spojena jiným způsobem než pro nás.

(Pokračování v dalším čísle Kršnova zpravodaje)

Toto je malá ukázka

Navštivte nás a

Těšímo

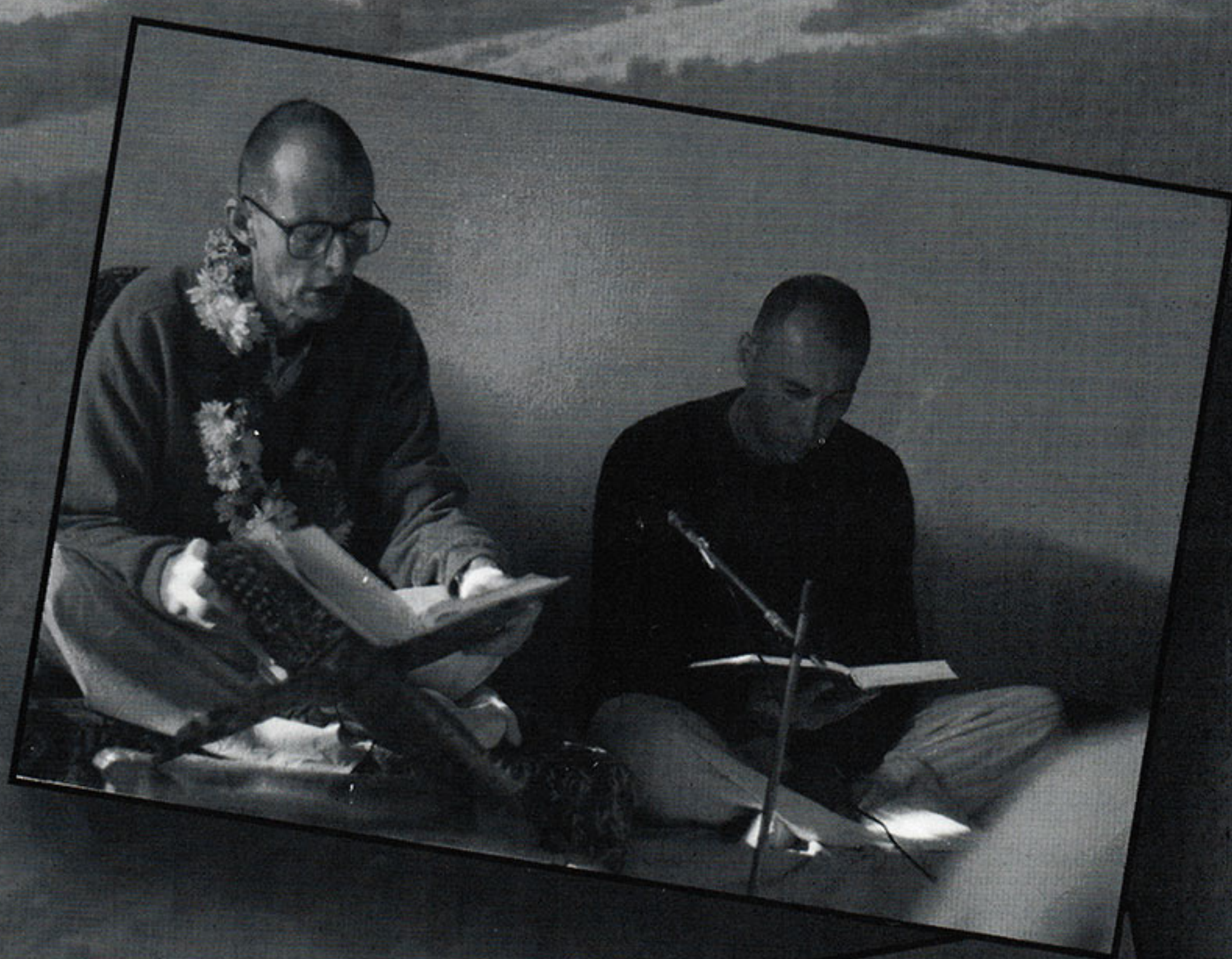

inností z Kršnova dvora.

bud'te přítom i Vy!

se na Vás.

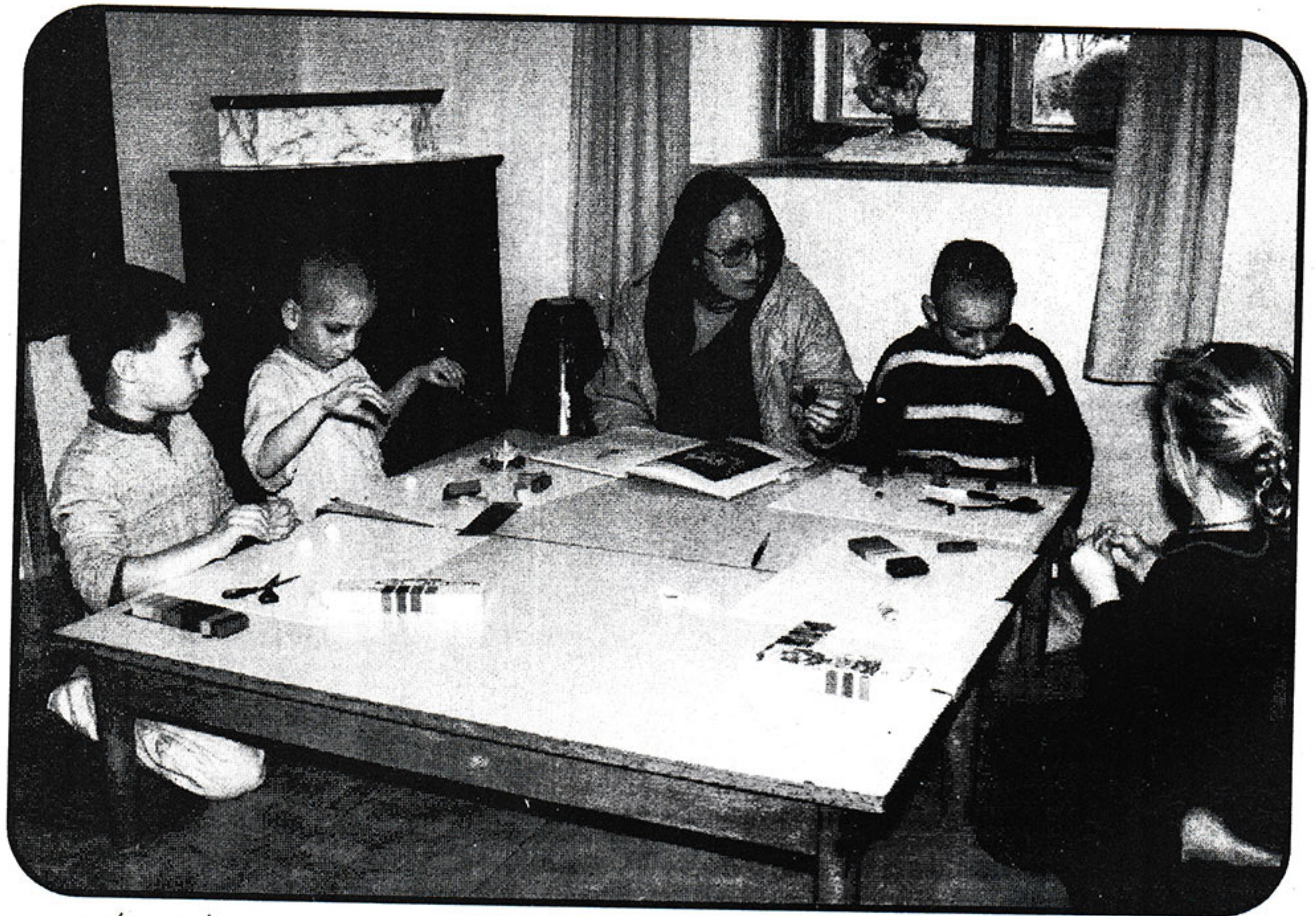

Osud Gurukuly stále ještě na vážkách

V minulém čísle jsme vás stručně informovali o návštěvě ředitele školského úřadu v Benešově p. Hřebíčka, jeho zástupce p. Labaje a Dr. Rýdla z FFUK, na Kršnově dvoře. Přinášíme vám fotografii z tohoto pěkného setkání a dovolujeme si vám tím i představit děti, učitele a rodiče (ti nejsou na fotce všichni). Zleva: bhakta Pavel, bhakta Mirek, mátádží Kéli-kandalí déví dásí, mátádží Lída (rodiče), mátádží Alárka déví dásí (ředitelka), mátádží Irena (učitelka) s malou Tulsí, před nimi děti Dámódar a Džanakí, Mgr. Labaj, (zástupce ředitele ŠÚ Benešov), syn Dr. Rýdla, Dr. Rýdl, před nimi děti Muralídhara a Madhusúdan, dcera Dr. Rýdla, paní Rýdlová, ing. Hřebíček (ředitel ŠÚ Benešov) a bhakta Martin (učitel).

Bohužel vám musíme oznámit, že letošní školní rok Gurukula už definitivně uznána nebyla. Výnos podepsal pan ministr a dále se nelze odvolávat.

Celé řízení totiž zkomplikovala novela školského zákona z července 95, která nahradila dřívější vyhlášku a přinesla nové nároky na vznikající školu. Podle novely máme málo dětí a jako další důvod

zamítnutí byla uvedena nedosta-
tečná pedagogická dokumentace.
Nedáme se jen tak odradit, a tak
jsme podali novou žádost na příš-
tí školní rok. Školský úřad v Bene-
šově doporučuje ministerstvu
udělit Gurukule výjimku v počtu
dětí. V prosinci jsme se dohodli
s panem Pohořelým (odbor 26
ministerstva školství), že Guru-
kula bude pracovat podle osnov
Obecné školy. Získali jsme
rovněž pěkné vyjádření obecního
zastupitelstva v Chotýšanech a
23. ledna
t. r. komise stavebního úřadu

rekolaudovala novou učebnu. Nyní
už nezbyvá, než čekat na nové
vyjádření ministerstva školství,
o kterém Vás budeme informovat
v příštím Kršnově zpravodaji.

Váš služebník bhakta Martin.

**ěkujeme Všem, kteří podpoři-
ly projekt Gurukuly:**

Petr Šilhánek 18 000,- Kč, bhak-
tin Irena Hercíková 16 000,-Kč,
p. Govind S. Rajpoot 4 000,- Kč,
bhakta Petr Kyjovský 2 500,-
Kč, bhakta Pavel Kučmaš
1.410,- Kč, bhakta Petr Nedbal,
bhaktin Milada Červenková,
paní Marie Mokráčková,
p. Filip Svoboda

Za knihy, učebnice, časopisy,
křídly, sešity, tužky těmto
oddaným: Olze, Markovi, Hele-
ně, Karlovi, Romanovi a Renatě
Ovčáčkovým, Petrovi, přítelovi
Ondrovi z Oseka, p. Františko-
vi Fárkovi.

Mezináboženský dialog

Pravidelným čtenářům jistě neušel článek Společenství oddaných z Kršnova zpravodaje č. IV/6. Měli jsme to štěstí, že jeho autor, Rančor Prabhu, nás před dvěma lety navštívil.

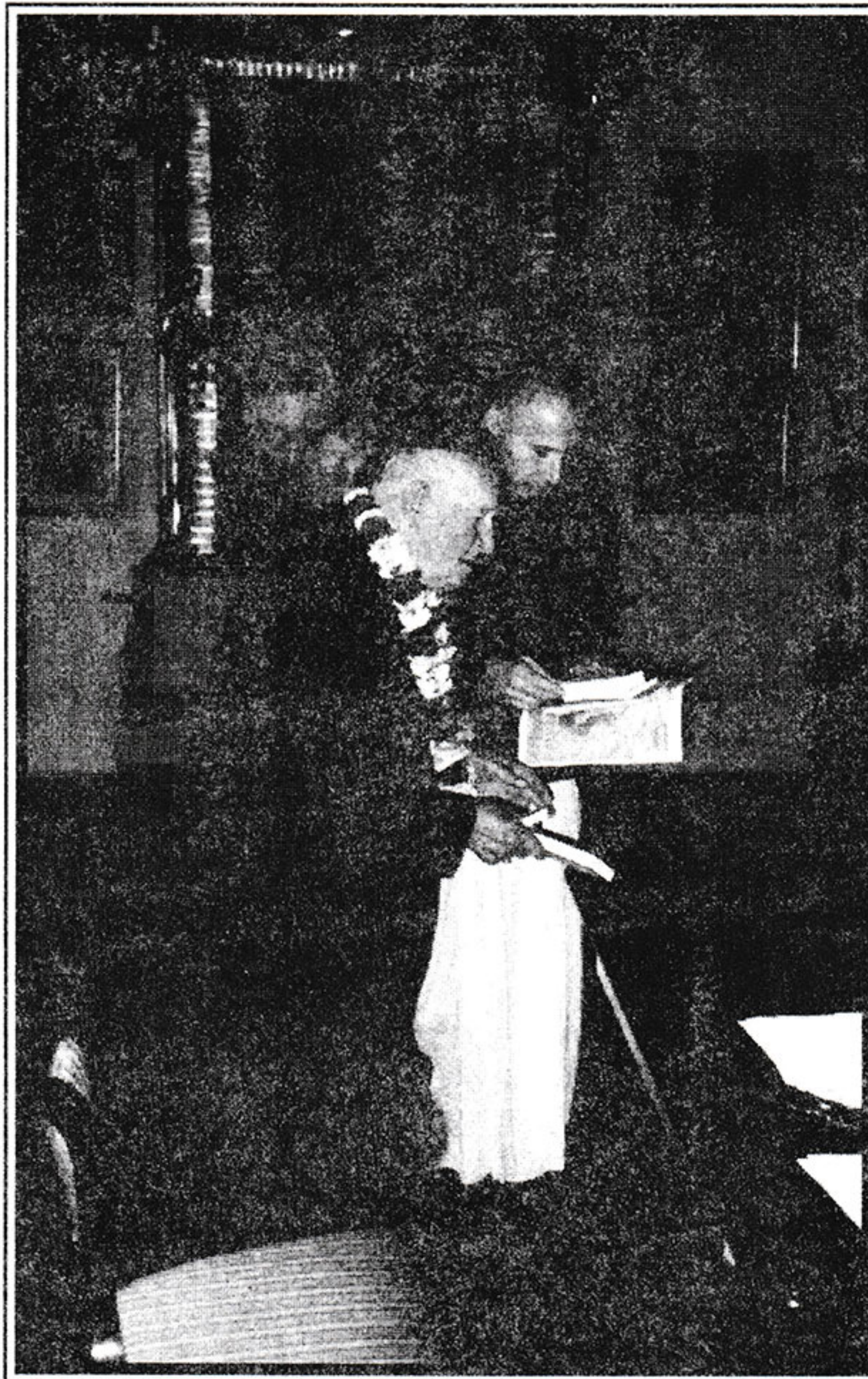
Jeden večer pouštěl diapozitivy z Pochodu za přežití Země, což byla mezináboženská pouť z několika míst Anglie do Canteburry, Říma.

Rančor Prabhu jako jeden z organizátorů vedl smíšenou skupinku buddhistů, křesťanů a oddaných Kršny. Jeho vyprávění mě velmi zaujalo a v rozhovoru s ním jsem získal pěkné podněty a dostal povzbuzení do podobných činností.

Vztah k jiným náboženstvím je jedním z věčných témat při nedělních programech či debatách s hosty. Jelikož se hlásíme k odkazu Šríly Prabhupády, podívejme se na jeho přístup v této citlivé otázce. Z jednoho pohledu bychom dokonce mohli říci, že jeho mise byla jedním velkým dialogem zejména se současným křesťanstvím. Západní svět přes pokročilý materialismus stále ještě do značné míry staví na křesťanských hodnotách. Proto není

překvapující, kolikrát Šríla Prabhupáda hovořil s laiky i kněžími, ve Francii se setkal s kardinálem Danileu, a dokonce napsal i dopis papeži Pavlovi VI. Na stránkách Bhágavatamu nalezneme ve výkladech ocenění činností Ježíše, Mohameda i Buddhy. V mnoha přednáškách velký áčárja zdůraznil, že nepřišel nikoho obracet na pravou víru, naopak se snažil následovníky jiných velkých tradic povzbudit a inspirovat k dalšímu duchovnímu pokroku. V knížce Nejlepší dárek napsal: Člověk se může svému vztahu k Bohu učit jakýmkoli způsobem - skrze křesťanství, skrze védskou literaturu, nebo Korán - ale v každém případě ho musí poznat. Účelem hnutí pro vědomí Kršny není dělat z křesťanů

hinduisty nebo z hinduistů křesťany, ale říci všem, že povinností lidské bytosti je porozumět svému vztahu k Bohu.... Pokud už člověk nějaký způsob má, měl by

ho praktikovat, nebo může přijít a učit se tomuto způsobu. Šríla Prabhupáda ještě před odjezdem do Ameriky vyjádřil ve Světle Bhágavatamu touhu po tom, aby všichni svatí lidé opustili svá odloučená místa (poustevny, kláštery apod.) a sešli se k rozhovorům ve prospěch celého lidstva. Příspěvek k naplnění této touhy je rovněž jednou ze sto osmi plánovaných činností ke stým oslavám výročí Prabhupádyho příchodu. Oddaní ale nezačínají s dialogem dnes. Pravidelně se účastní například mezináboženských setkání a společných modliteb v Asissi, nechybějí ani na výročním Světovém kongresu náboženství v Chicagu v r. 1993. V Čechách má dialog také delší tradici, než by se

na první pohled zdálo. Turija Prabhu společně s několika dalšími oddanými byli přijati panem kardinálem Tomáškem, a rovněž zesnulý představený židovských obcí p. Wassermann se o hnutí Haré Kršna živě zajímal.

Rančor Prabhu mi při své návštěvě doporučoval, abych pokračoval ve své službě a pokud budu mít zájem o dialog, nějaká příležitost se určitě naskytne. Na jeho slova jsem vzpomínal o rok později, když se postupně z některých hostů, kterým jsem se věnoval na Kršnově dvoře, stali známí a zároveň partneři v dialogu. Korespondence a debaty vyústily v setkání na Den Země 95, kdy jsme ve čtyřech - tři katolíci a jeden Vaišnava - probírali možnosti vzájemného poznávání se a případných společných činností. Setkání jsme ukončili společnou modlitbou. Přicházely další nápady a mezitím přibýlo i zájemců. Nejčerstvěji je mezi nimi pan Leo Pavlát, spisovatel a ředitel pražského židovského muzea, se kterým jsem měl možnost hovořit na mezináboženské diskusi pořádané

7. prosince v dejvickém kulturním centru. V té době už se z naší mezináboženské skupinky stala redakce nového časopisu „Sdílení“ a první číslo je uzavřeno. Vyjít by mělo v únoru 1996.

Jak vyjádřil Mgr. Vít Machálek v jednom ze svých dopisů:

„Myslím, že šíření nedůvěry, uzavřenosti, strachu a nevraživosti je třeba čelit ukazováním tolerance, porozumění, důvěry, lásky a skutečných duchovních hodnot, společných všem autentickým náboženstvím. Naše zmaterializovaná, zmatená a dezorientovaná společnost to moc potřebuje.“

Váš služebník bhakta Martin

LADAKH: CHAMTIVOST VE SPOKOJENÉ ZEMI

Helena Norberg-Hodge

...známá lingvistka, přišla poprvé do Ladakhu na počátku 70. let jako sběratelka lidového folklóru, objevila samostatnou, soběstačnou společnost, založenou na vzájemné pomoci a nezávislosti. Její příběh vysvětluje, jak chtíč a příchod západní civilizace přetvořil tuto malou zemi v Indii. Západní menšina posvětila chamtivost a učinila z ní záměrný cíl. Jediné, co nám nyní zbývá je udělat duchovní revoluci. Není to nic nového. Byla to vize Františka z Assisi, Ježíšova vize, vize Buddhova, vize Lao Tse a neposledně přání Šríly Prabhupády. Všichni se shodli, že honba za hmotným bohatstvím je špatný cíl. I když se tento článek přímo nezabývá duchovními hodnotami, věříme, že mnohé myšlenky mohou být inspirací pro ty, kdo chtějí jít cestou jednoduchého života a hlubokého myšlení.

Drsná, kroutící se cesta ze Šrínagaru do Kašmíru vede do Lehu, hlavního města starého království Ladakhu. Před vámi je pustá země ve vyprahlém deštovém stínu Himálají. Nad vámi se tyčí zasněžené vrcholky, které dosahují téměř až k modré obloze. Pod vámi jsou strmé stěny vínově rudých oblázků, které padají do údolí, holých jako měsíční krajina.

Jak může existovat život v takové pustině? Vše je holé, pusté, každý krok, který uděláte, zvedne mračna písku a prachu. Jakmile si oči zvyknou na to, co vidí, zaostří se na krásné zelené oázy, vsazené jako smaragdy do pouště připomínající sloní kůži. Vyjevují se pole ječmene lemované divokými květinami, bylinami a čistou vodou z ledovcových pramenů.

Při toulkách po polích nebo chůzi po úzkých cestách, které se vinou mezi domy, vás vítají rozesmáté tváře. Zdá se téměř nemožné, že by se mohlo lidem dařit v tak bezútěšné krajině, ale všechno nasvědčuje tomu, že ano.

Velká většina obyvatel Ladakhu jsou soběstační farmáři žijící v malých osadách rozptýlených ve vysoko položené poušti. Velikost každé vesnice záleží na množství vody, která přitéká z roztátého sněhu a ledu z hor.

Krátce poté, co jsem přijela do Ladakhu, jsem si vyprala nějaké věci v potoce. Jakmile jsem ponořila špinavé šaty do vody, přiběhla malá dívka, ne více než sedmiletá, z vesnice na horním toku. Nemůžete si to máchat v této vodě, řekla stydlivě. Lidé tam dole ji pijí. Musíte používat tam tu, ta je jen na zavlažování.

Začínala jsem se učit, jak se obyvatelům Ladakhu daří přežít v tak obtížném prostředí. Také jsem se začínala učit, co znamená slovo hospodárnost. Vůbec nic se jen tak nevyhodí. Co se nemůže sníst, dá se zvířatům; co se nepoužije jako palivo, použije se jako hnojivo do země. Ani lidský trus se nevyhazuje. Přidává se hlína a popel z kuchyňských kamen, což pomáhá chemickému rozkladu, vzniká lepší hnojivo a eliminují se pachy.

Tímto způsobem ladakhšané vše tradičně recyklovali. Nebyl zde doslova žádný odpad. I když farmáři mají tak omezené zdroje, podařilo se jim dosáhnout téměř úplné soběstačnosti. Ekonomii vytváří spíše vzájemná pomoc

než konkurence. Mnoho farmářských činností, stejně jako nástroje a zvířata jsou sdíleny buď celou komunitou nebo menšími skupinami.

Děti vyrůstají jako část celého řetězce vzájemných vztahů, řetězce, který dává a bere. Téměř spontánně rozlomí malé dítě sušenku na malé kousky, aby se rozdělilo se svými sourozenci nebo přáteli. Nesčíslněkrát po ty roky mi malé zapařené prstíčky vtiskly do ruky meruňku, hrušku nebo kousky chleba.

Prostřednictvím Ladakhu jsem zjistila, že moje pasivita vůči destruktivním změnám moderního života, byla přinejmenším z části díky faktu, že jsem si pletla kulturu s přírodou. Neuvědomovala jsem si, že mnoho negativních trendů, které jsem viděla, byly spíše výsledkem mojí vlastní průmyslové kultury, než nějaké přírodní evoluční síly mimo naši kontrolu. Aniž bych o tom opravdu přemýšlela, myslela jsem si, že lidé jsou v podstatě sobečtí, že mezi sebou bojují, aby mohli přežít, a že společnosti kladoucí důraz na spolupráci nejsou ničím jiným než utopickým snem.

Stále více se na západní kulturu pohlíží jako na normální způsob, jako na jediný způsob. A stále více a více lidí po celém světě se stává konkurencetivními, ziskuchtivými, egoistickými a tyto přístupy se označují za lidskou přirozenost.

Příchod západu

Proces změn začal v Ladakhu na počátku roku 1974, když indická vláda otevřela tuto oblast turistice, čímž asi bylo umístění Ladakh navždy na mapu Indie. K dnešnímu dni se vývoj soustředil převážně do Lehu a jeho bezprostředního okolí a přibližně 70% obyvatelstva stále žije více méně tradičně. Avšak psychologický dopad modernizace je cítit po celém území.

Bez varování vtrhli do Ladakhu lidé z jiného světa. Za jeden den spotřeboval turista stejně množství, co ladakhšská rodina za rok. Obyvatelé Ladakhu nevěděli, že peníze hrají pro cizince absolutně jinou roli; že když se vrátí domů, potřebují je, aby přežili; že veškeré jídlo, oděvy a bydlení stojí peníze - spoustu peněz. Ve srovnání s těmito cizinci se najednou cítili velmi chudí.

Rozvoj také s sebou přinesl západní a indické filmy a nedávno i televizi.

Společně s turistikou nabízejí oslňující představy o luxusu a moci. Bohatí, krásní a stateční lidé vedou ve filmech životy naplněné vzrušením a slávou.

Pro mnoho mladých ladakhšanů byl tento obraz neodolatelný. Naproti tomu se jim jejich vlastní životy zdály primitivní, hloupé a nedostačující.

Jednorozměrný náhled na moderní život byl jako úder do obličeje. Cítili se hloupí a styděli se. Nemohli samozřejmě vidět sociální a psychologické dopady - stres, samotu, strach ze stárání. Ani nemohli vidět úpadek životního prostředí, inflaci nebo nezaměstnanost. Odmítli svoji vlastní kulturu ve velkém. Spěchali za symboly modernosti, slunečními brýlemi, walkmany a modrými džínami, často příliš malými.

Zpočátku si lidé neuvědomovali, že nová ekonomika vytváří závislost; zdálo se, že peníze umožňují koupit různých druhů exotických věcí - jako nudle uvařené za tři minuty nebo digitální hodinky. Ale v tradiční kultuře si vesničané zajišťovali své základní potřeby bez peněz. Nyní, jako součást mezinárodního měnového systému, ladakhšané zjistili, že jsou daleko více závislí - dokonce i pokud se týkalo nutných životních potřeb - na systému, který je řízen vzdálenými silami mezinárodních bank. Předtím žili jenom ze země a byli svými vlastními pány. Ale nyní, když indická vláda dotuje dovážené obilí, je v Lehu levnější koupit kilo pšeničné mouky z Pundžábu, než z nejbližší vesnice. Tradiční vlněné oděvy nahradily syntetická vlákna nebo dokonce dovážená vlna. Stalo se příliš drahé nosit doma vyrobené šaty, které předtím nestály nic.

Stále více se na západní kulturu pohlíží jako na normální způsob, jako na jediný způsob. A stále více a více lidí po celém světě se stává konkurencetivními, ziskuchtivými, egoistickými a tyto přístupy se označují za lidskou přirozenost.

Po 2000 let v Ladakhu platilo, že kilo ječmene je kilo ječmene, ale nyní si nemůžeme být jisti jeho hodnotou. Jestliže máte deset rupií dnes, můžete si koupit dvě kila ječmene, ale jak víte kolik bude stát zítra? Je to hrozné, říkali mi ladakhští přátelé, všichni jsou tak chamtiví. Peníze nebyly předtím nikdy důležité, ale nyní všichni lidé myslí jenom na ně.

Nový způsob života

V důsledku spojení s moderním světem začala v nedávných letech prudce vzrůstat populace, rychlostí vyšší, než byl indický průměr. Ve vesnici můžete vidět, kolik krků je země schopna uživit, takže si uvědomíte, jak důležitá je udržovat počet obyvatel stálý. Ve městě tomu tak není; tam je to pouze otázka, kolik máte peněz a počet narozených dětí není důležitý. Více peněz vám umožní koupit si více jídla.

Jakékoliv plýtvání nebylo v tradiční vesnici známé, ale v 'rozvinutém' Lehu nejsou žádné prostředky k recyklaci. Vznikají hromady odpadu, počínaje zbytky jídla a konče plastickými hmotami, sklem, papírem a obalovým materiálem nutným k transportu věcí na dlouhé vzdálenosti.

Lidské výkaly se již nepoužívají k obohacení půdy; místo toho se stávají problémem, protože cenná energie se musí použít na jejich zpracování. Se vzrůstajícím počtem splachovacích záchodů vzniká potřeba pumpovat vzácnou vodu na střechy domů, aby hektolitry vody mohly odtékat do potrubí a do septických nádrží. V přeplněných podmínkách Lehu se prosakující nádrže staly hlavním zdrojem kontaminace a způsobily nedávný vzrůst žloutenky a jiných nemocí z vody.

Za posledních několik let dramaticky vzrostl počet různých sporů a nepřátelství v dříve si blízkých společenstvích a rodinách. Ve Skaře jsem viděla prudkou hádku kvůli umístění zavlažovacího zařízení, což se dříve dařilo lehce vyřešit v rámci spolupráce. Se ztrátou pocitu bezpečí a totožnosti pramenící z hlubokých, dlouhotrvajících vztahů s jinými lidmi, začínají ladakhšané pochybovat o tom, kdo vůbec jsou. Zároveň turistika a média předkládají novou představu toho, čím by měli být. Měli by vést v podstatě západní způsob života - jíst u jídelního stolu, řídit auto a práť v pračce. Veškeré konzumní zboží je bráno jako nezbytnost civilizované společnosti; moderní kuchyně a koupelny se staly symbolem důležitého statutu. Je jim namlouváno, aby byli jiní, aby byli lepší, než jsou.

Mění se vnímání

V tomto procesu se ladakhšané začínají dívat jinak na svou minulost. Dříve mi lidé říkali, že v Ladakhu nikdy nebyl hlad. Často jsem slyšela 'tungbos zabos' - dostatek pití, dostatek jídla. Nyní, zvláště v moderní části, mohou lidé říkat: „Vývoj je důležitý; v minulosti se nám nemohlo dařit, neměli jsme dostatek.“

Když jsem poprvé přijela do Ladakhu, velmi

mě překvapila nepřítomnost chamtivosti. Také komise pro rozvoj zjistila, že lidé se prostě nezajímali o to, aby obětovali svůj volný čas nebo potěšení jen kvůli materiálnímu zisku. V těch dobách byli turisté zmateni, když jim lidé odmítali prodávat své věci bez ohledu na to, kolik peněz jim nabízeli. Nyní, po několika letech rozvoje, se vydělávání peněz stalo hlavní činností. Vytvořily se nové potřeby. Rozvoj podporuje nespokojenost a chamtivost a takto ničí ekonomiku, která sloužila lidským potřebám více než tisíc let, ekonomiku, která využívala místních zdrojů s umem a vynalézavostí. Ale nyní, ať mají ladakhšané cokoliv, nestačí to.

Během šestnácti let, vlastně od doby, co přišel rozvoj poprvé do Ladakhu, jsem pozorovala, jak ženy ztrácejí sebevědomí a sílu; sledovala jsem vývoj nezaměstnanosti a inflace a dramatický vzrůst kriminality; pozorovala jsem růst populace poháněný různými ekonomickými a psychologickými tlaky; pozorovala jsem rozpad rodin a komunit a viděla jsem, jak byli lidé odděleni od půdy a jak soběstačnost postupně nahradily ekonomická závislost na vnějším světě, odmítání vlastní kultury, degradace životního prostředí.

Když jsem si to vše uvědomovala, narůstalo ve mně podezření vůči tomu, co se nazývá „rozvoj“. Uvědomila jsem si, že chamtivost je jen součástí mnohem širších změn. Rozvoj v Ladakhu, tak jako všude jinde na světě, si vyžaduje obrovskou a systematickou restrukturalizaci společnosti, která předpokládá nesmírné a nestálé investice do „infrastruktury“. A na žádném stupni se nezjišťuje, zdali výsledek tohoto obrovského úsilí je zárukou zlepšení toho, co existovalo dříve. Je to jako kdybychom začínali od nuly, jako kdyby v Ladakhu, před jeho vývojem, neexistovala žádná infrastruktura. Jako kdyby zde nebylo žádné zdravotnictví, žádné vzdělání, žádné komunikace, žádná doprava ani obchod. Složitá síť cest, cestiček a obchodních spojů, obrovská a důmyslná síť zavlažovacích kanálů, která byla udržována po staletí, všechny tyto znaky žijící a fungující kultury a ekonomického systému, jako kdyby jednoduše vůbec neexistovaly. Ladakh byl přebudován podle západních měřítek - do asfaltu, betonu a oceli.

Vývoj pracuje za předpokladu, že zavedení peněz je nepochybně zlepšení. Čím více peněz, tím lépe. Ale zatímco to může být pravda pro ty, kdo závišejí na hlavním proudu ekonomiky, zajisté to neplatí pro milióny lidí, kteří žijí uvnitř nebo

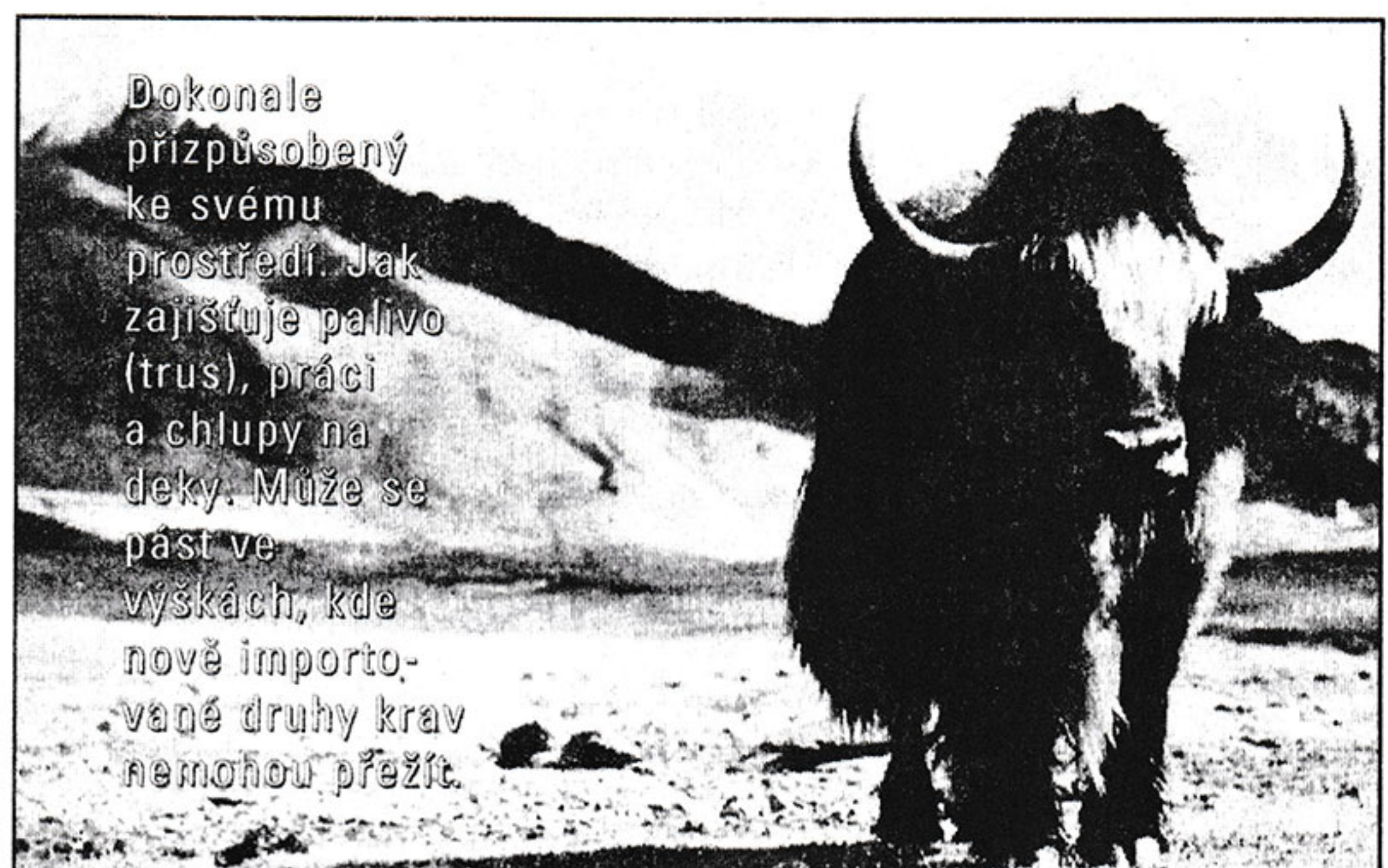
mají prospěch ze soběstačné ekonomie založené na přímém vztahu s místními zdroji. Pro tyto lidi, kteří jsou schopni si vyprodukovat své vlastní jídlo, šaty a příbytek, existuje značný pokles v kvalitě jejich života, jakmile zamění svou kulturu a nezávislost za nestabilní peněžní příjem.

Když jedna třetina lidské populace spotřebuje dvě třetiny světových zdrojů a pak se rozhlédne kolem a začne říkat všem ostatním, aby dělali to, co oni, podobá se to tak trochu žertu. Vývoj je příliš často eufemismem pro vykořisťování, novým kolonialismem. Síly vývoje a modernizace vytrhly většinu lidí z jejich životní jistoty a vrhly je do honby za iluzí, aby jenom padli na kolena materiálně chudí a psychologicky dezorientovaní. Z většiny lidí se stali obyvatelé slumů, kteří opustili půdu a svou místní ekonomii, aby skončili ve stínu městského snu, který nemůže být nikdy dosažen.

V průběhu let jsem si uvědomovala, že vzrůstající problémy, kterých jsem byla svědkem, mají více do činění s moderní průmyslovou kulturou, než s nějakou náhlou změnou v samotných obyvatelích Ladakhu. Nyní vidím, že nelze svalovat vinu na lidskou přirozenost, když ladakhští přátelé začínají být chamtiví a sobečtí a začínají vyhazovat smetí do čistých potoků. Podstata těchto změn leží spíše v technologických a ekonomických tlacích, které oddělují lidi jeden od druhého a od jejich půdy.

Tato realizace mi pomohla mnohem jasněji vidět tyto tlaky, které konvenční vývoj rozšiřuje v dalších částech světa. Dnešní globální životní prostředí je stále více hnáno k většímu vykořisťování přírodních zdrojů, k technickým inovacím, k tržnímu hospodářství a větším ziskům. Peněžní a psychologické tlaky ženou lidi v rozvinutých a rozvíjejících se částech světa do slepého konzumního způsobu života. Motto je ekonomický růst ke zlepšení lidstva.

Opravdový kontra-vývoj je nezbytný k nalezení trvale udržitelných řešení dnešních problémů. Dokud se konzumní monokultura nezastaví, neexistuje naděje, že nedojde k ještě většímu společenskému rozdělení a ekonomické degradaci. A navíc, k odstranění technologické uniformity potřebujeme aktivně podporovat ekologickou a kulturní různorodost podporo-

Dokonale
přizpůsobený
ke svému
prostředí. Jak
zajišťuje palivo
(trus), práci
a chlupy na
deky. Může se
pást ve
výškách, kde
nově importo-
vané druhy krav
nemohou přežít.

váním plného využití místních zdrojů, znalostí a dovedností. V „rozvinutých“ nebo „rozvíjejících“ se částech světa by měla hrát v ekonomii hlavní roli zemědělská soběstačnost.

Rozhodujícím bodem je, že princip silně podporovaného mezinárodního trhu potřebuje kritické přehodnocení, ale ne s cílem ho podporovat a chránit, ale aby podpořil rozumné využívání přírodních zdrojů po celém světě. V současné době převládá napříč kontinenty širokou škálu produktů, od mléka, jablek až po nábytek, které by mohly být jednoduše vyrobeny nebo vypěstovány na místě určení. Místo toho bychom měli podporovat a oživovat místní ekonomii. Jen v pevném místním hospodářství můžeme nalézt opravdově „volný“ trh, bez korporáční manipulace, skrytých podpor, odpadů a nesmírných propagačních nákladů charakterizujících dnešní světový trh.

Trend ke globalizaci trhu nejenom soustřeďuje moc a zdroje do několika rukou, ale přímo podporuje větší závislost na městských centrech. Celé regiony trpí poklesem, zatímco ekonomická a politická síla se soustřeďuje do několika velkoměst. Proces decentralizace by zahrnul sérii změn celého sociálně-ekonomického systému.

kého systému.

Decentralizace je také předpokladem k tomu, aby znovu ožily komunity v západní společnosti. Mobilita nahloďává komunity, ale jakmile zapustíme kořeny a cítíme pouto k určitému místu, naše lidské vztahy se prohloubí, stanou se jistější a spolehlivější. Těsné vztahy v Ladakhu se zdají být daleko více osvobozující než svazující a přinutily mě, abych se znovu zamyslela nad celou koncepcí svobody. Zdravý smysl sebevědomí ladakhských obyvatel, jejich hluboký smysl pro bezpečí s sebou nesou toleranci a schopnost přijímat jiné lidi se všemi jejich odlišnostmi.

Asi nejdůležitější lekcí, kterou jsem dostala v Ladakhu, je jejich pocit štěstí. Po mnoha letech odstraňování nánosů předsudků jsem opravdu začala vidět radost a smích ladakhsanů takové, jaké doopravdy jsou: jedinečné a nezakryvané oceňování života samého. Komunita a blízké vztahy k zemi mohou obohatit lidský život mnohem více ve srovnání s hmotným bohatstvím nebo technologickou důmyslností. Zjistila jsem, že existuje i jiná cesta.

Tento článek vyšel původně v 22. čísle časopisu

The New Road, únor-březen 1992, (vydaným World Wide Fund For Nature, Conservation and Religion Network).

Děkujeme Jardovi a Hance Mužíkovým z Dobrušky za nezištnou pomoc s překladem.

Pro staré lidi Ladakhu neexistují léta civění do vzduchu, osamění a opuštění. Jeden z důvodů, proč staří lidé zůstávají živí a aktivní je, že jsou v neustálém styku s dětmi.

Nápoje z karobu

Karobové lassi (studený nápoj)

- 1/2 l jogurtu
- 1/4 l vody
- 3 pl cukru
- 1/2 sáčku vanilkového cukru
- 1 1/2 pl karobu

Smícháme vanilkový cukr s karobem a pomalu přidáváme vodu, až se vytvoří kašička (to je z důvodu, aby karob nezhrudkovatěl). Poté přidáme ostatní složky. Pro vylepšení můžeme použít smetanu a přisládit.

Teplý nápoj z karobu

Ve studeném mléce rozetřeme na kašičku karob a cukr. Toto vlejeme do vařícího mléka a chvíli povaríme.

Děkujeme za mnohé dary přicházející na podporu zemědělství.

Za podporu vděčíme zejména:

Petrovi P. z Havlíčkova Brodu (6000,-Kč), Robertovi Z. z Českých Budějovic (1500,-Kč), Svatavě B. z Bratislavy (1100,-Kč), Josefovi M. z Čisté (500,-Kč), Štěpánce G. z Kutné Hory (400,-Kč).

Františovi R. z Písečné děkujeme zasazení stromků.

Vegetariánský klub

Góvinda

Vás zve na

vegetariánské občerstvení

Podnělí - Pátek
(12.00 - 18.00)

Na Hrázi 5, Praha 8 - Libeň (metro Palmovka)

Předplatné časopisu Kršnúv zpravodaj na rok 1996

V průběhu loňského roku došlo k zvýšení cen papíru. Z tohoto důvodu jsme nuceni zvýšit předplatné z 60,-Kč na 108,-Kč. Pro předplatitelé ze Slovenska je předplatné také 108,-Kč.

Předplatné můžete zaplatit složenkou typu C (jako zprávu pro příjemce uveďte "předplatné KZ"), zaslat v doporučeném (cenném) psaní, můžete přiložit v českých známkách, můžete si nechat připočíst k dobírkové částce své objednávky na adrese Zásilková služba, Kršnúv dvůr, 257 28 Chotýšany nebo předat osobně při návštěvě Kršnova dvora Mandala-kara dásovi.

Pro zájemce o nabídku zásilkové služby: aktuální zůstává nabídkový list z Kršnova zpravodaje č. V/5 (říjen-listopad).

Děkujeme za všechny dary na projekt Pomoc vězňům.

Obzvláště děkujeme Petrovi B. z Rožnova (2000,-Kč), Jaroslavu M. z Dobrušky (500,-Kč a 6 knih), Karlovi H. z Blanska (500,-Kč), Robertu Zemanovi (250,-Kč a 10 knih) a dalším.

Kazatelské projekty podpořili

Stano K. z Trnavy (1840,-Kč), Jitka B. z Pardubic (1080,-Kč), Vladimír M. z Nesovic (900,-Kč), Karel F. z Prahy (216,-Kč), Jiří L. z Kuřimi (756,-Kč) a další.

Toužíte po společnosti oddaných z Kršnova dvora?
Chtěli byste se naučit vařit podle starých indických receptů?
Rádi nasloucháte starým příběhům z Véd?
Máte na Kršnúv dvůr daleko?

Využijte služeb Klubu přátel Kršnova dvora.

Několik oddaných z Kršnova dvora přijede a uspořádá pro Vás i pro Vaše přátele malý program ve Vašem městě nebo u Vás doma. Dozvíte se o našich zkušenostech při budování soběstačné farmy podle přání a pokynů Šríly Prabhupády. Připravily jsme pro Vás zajímavé diapozitivy ze svatých míst Indie, Kršnova dvora a jiných středisek Hnutí Haré Kršna. Součástí programu je také přednáška o védské filozofii. Jestliže máte zájem napište na Kršnúv dvůr.

Redakce časopisu Kršnúv zpravodaj

hledá

Tiskárnu

pro tištění Kršnova zpravodaje v novém formátu.

Rádi bychom využili pomoci a rady od Vás, kteří pracujete v tiskařském průmyslu, vlastníte tiskárnu nebo znáte dobrou a levnou tiskárnu. Současná tiskárna nedokáže splnit naše požadavky na dvoubarevný či vícebarevný tisk na obyčejném nebo křídovém papíře v nákladu od 500 kusů. Uvítáme i nabídky na částečnou pomoc při tištění. Děkujeme, redakce.

Na zadní straně Kršnova zpravodaje bychom rádi otiskovali citáty z knih, dopisů, přednášek a rozhovorů Šríly Prabhupády, které se vztahují k různým tématům, např. ke zpívání Haré Kršna, prasádam, rozdávání knih, soběstačnosti, vzdělání, zdraví, astrologii atd. Máte-li oblíbené citáty, o které byste se chtěli podělit se čtenáři Kršnova zpravodaje, pošlete nám je a rádi je uveřejníme v některém z budoucích čísel. Chtěli byste znát, co říká Šríla Prabhupáda k určitým tématům? Napište nám je a pokusíme se vyhledat, co Šríla Prabhupáda řekl nebo napsal. Ukázky v tomto čísle jsou vybrány ze „Šikšamrty Šríly Prabhupády, nektarové pokyny z jeho dopisů“, z kapitoly společnost, spolupráce a soutěživost mezi oddanými.

Kršnúv zpravodaj

Kršnúv zpravodaj je vydáván pro všechny členy a přátele ekologické farmy Kršnúv dvůr. Vítejte články a fotografie od všech našich čtenářů. Kršnúv zpravodaj vychází každý druhý měsíc. Roční předplatné je 108,- Kč nebo zdarma pro členy Klubu přátel Kršnova dvora.

Vydává: Kršnúv dvůr č. 1, 257 28 Chotýšany
Redaktor: Mandala-kara dás
Redakce: Turija dás, Parama-najaka dás, Tattva-darší dás, Bhakta Martin
Graf. úprava: Bhakta Bhíma, Bhakta Pavel (Nadace Lotos)

„Jsem rád, že jsi se nyní ustálil ve srovnání s Tvým předešlým roztěkaným životem. Společnost oddaných je nejdůležitější prvek ve vedení Kršný si vědomého života. Sdružováním se s nežádoucí společností jsme se naučili tolik špatných zvyků a podobně stýkáním se s čistými lidmi nebo oddanými se můžeme očistit od našich zlovyků. Takže neustálé sdružování se s oddanými a spolupráce s nimi je hlavní a snadná metoda jak obnovit naše vědomí Kršny.“

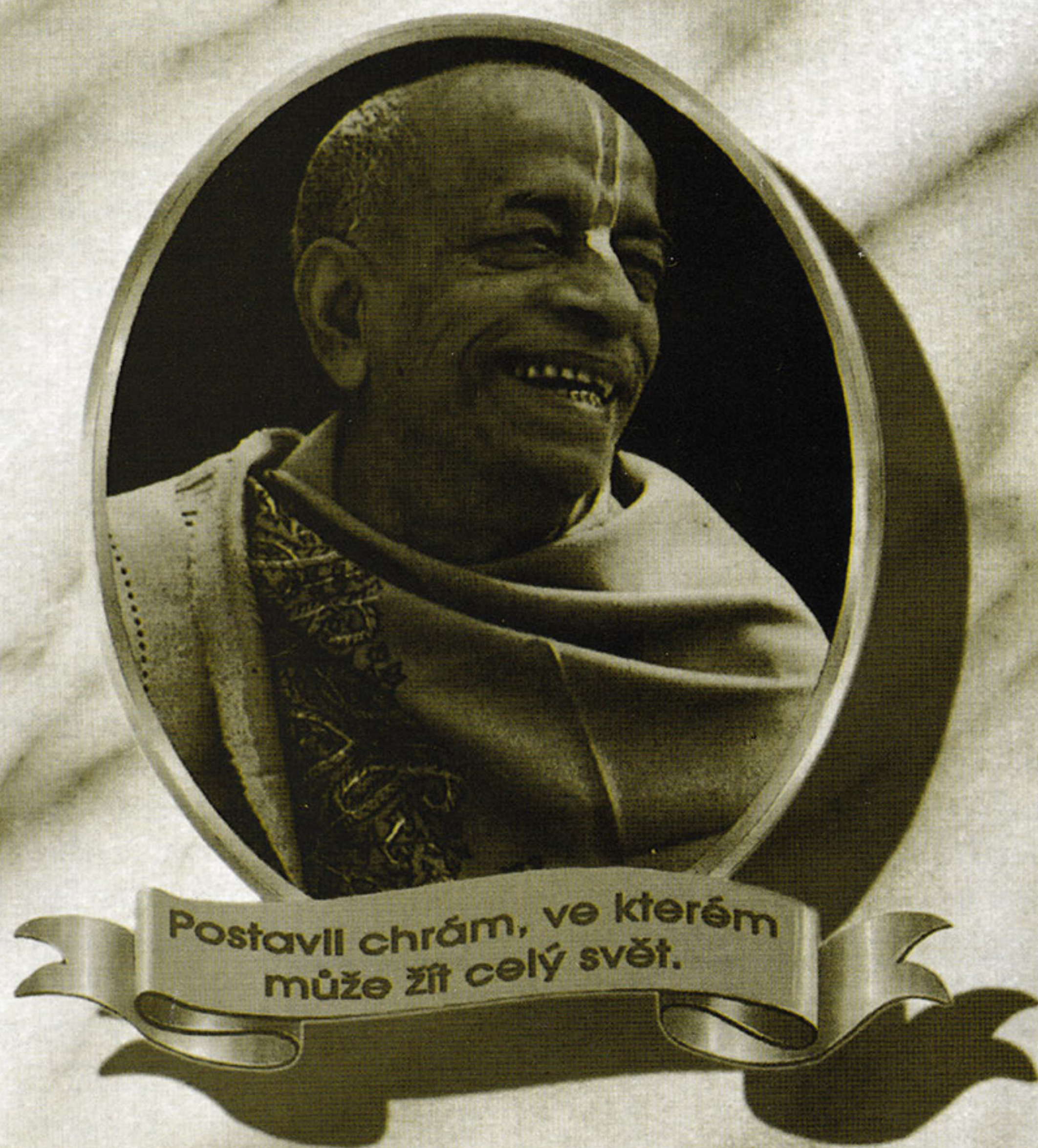
(DŠP Šačísutovi, 14. února 1970)

„Pokračuj, prosím, ve své důležité službě a neměj pocit zbytečnosti. Je pravda, že Kršna dává někomu příležitost Mu sloužit psaním, někomu pěkným vařením atd., ale Kršna přijímá všechny tyto různé služby stejně. Na transcendentální úrovni je jedna služba stejně dobrá jako druhá. Nepřipadá v úvahu vyšší nebo nižší. My jsme velmi malí a ve skutečnosti toho moc ani nedokážeme. Pouze můžeme věnovat náš čas a energii a to je to, co Kršna vidí. Vidí, že tento chlapec nebo tato dívka věnuje svůj čas v Jeho službě a to Ho těší.“

(DŠP Hansadutovi a Himavatí, 3. března 1968)

„Soutěžení je, když jeden oddaný přemýšlí, jak druzí oddaní pěkně slouží Pánu. V hmotném světě si každý myslí, že dělá více než ostatní. To je hmotné pojetí. V duchovním světě je to pravý opak; každý si myslí, že jeho spolu-oddaní dělají více než on. Učíme se, abychom se navzájem oslovovali *prabhu*, což znamená pane. Měli bychom se vždycky snažit vidět služebnický přístup našich duchovních bratrů. Některé nedostatky mohou existovat, ale ty bychom se měli snažit přehlížet.“

(DŠP Brahmánandovi 15. listopadu, 1969)

PRABHUPADA
CENTENNIAL
1896 ♣ 1996